

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کار و امور اجتماعی

استاندارد مهارت و آموزشی

زیلو باف

گروه برنامه ریزی درسی صنایع دستی و هنر

تاریخ شروع اعتبار: ۸۳/۹/۱

کد استاندارد: ۷-۵۴/۵۵/۱/۲

معاونت پژوهش و برنامه ریزی: تهران- خیابان
آزادی- نیش چهارراه خوش- سازمان آموزش فنی و
حرفه‌ای کشور- طبقه پنجم
تلفن: ۶۶۹۴۱۵۱۶ دورنگار: ۶۶۹۴۱۲۷۲
کد پستی: ۱۳۴۵۶۵۳۸۶۸
EMAIL: INFO@IRANTVTO.IR

از کلیه صاحب نظران
تقاضا دارد پیشنهادات و
نظرات خود را درباره
این سند آموزشی به
نشانی‌های مذکور اعلام
نمایند.

دفتر طرح و برنامه ریزی درسی: تهران- خیابان
آزادی- خیابان خوش شمالی- تقاطع خوش و نصرت-
ساختمان فناوری اطلاعات و ارتباطات- طبقه ۴
تلفن: ۶۶۹۴۴۱۱۹ و ۶۶۹۴۴۱۲۰ دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷
کد پستی: ۱۴۵۷۷۷۷۳۶۳
EMAIL: DEVELOP@IRANTVTO.IR

خلاصه استاندارد

تعریف مفاهیم سطوح یادگیری

آشنایی: به مفهوم داشتن اطلاعات مقدماتی/شناسایی: به مفهوم داشتن اطلاعات کامل/اصول: به مفهوم میانی مطالب نظری/ توانایی: به مفهوم قدرت انجام کار

مشخصات عمومی شغل :

زیلوباف کسی است که از عهده شناخت انواع نقوش در زیلو، شناخت ابزار و مواد نصب دار، چله دوانی، چله کشی دار، نقش پردازی توسط شلیت و مج برآمده و بتواند ملیله بافی و بافت انواع زیلو را انجام دهد و معایب در حین بافت و پس از بافت را برطرف نماید و درنهایت انواع زیلو با نقش های گوناگون را ببافد.

ویژگی های کارآموز ورودی :

حداقل میزان تحصیلات : پایان دوره راهنمایی

حداقل توانایی جسمی : عدم معلولیت در دست و پا

مهارت های پیش نیاز این استاندارد : ندارد

طول دوره آموزشی :

طول دوره آموزش : ۳۰۴ ساعت

- زمان آموزش نظری : ۷۲ ساعت

- زمان آموزش عملی : ۲۳۲ ساعت

- زمان کارآموزی در محیط کار : - ساعت

- زمان اجرای پروژه : - ساعت

- زمان سنجش مهارت : - ساعت

روش ارزیابی مهارت کارآموز :

۱- امتیاز سنجش نظری(دانش فنی): ۲۵ %

۲- امتیاز سنجش عملی : ۷۵ %

۲-۱- امتیاز سنجش مشاهده ای: ۱۰ %

۲-۲- امتیاز سنجش نتایج کار عملی: ۶۵ %

ویژگیهای نیروی آموزشی :

حداقل سطح تحصیلات : لیسانس مرتبط

ردیف	عنوان توانایی
۱	توانایی شناخت انواع زیلو
۲	توانایی شناخت ابزارهای زیلوبافی
۳	توانایی شناخت مواد اولیه زیلوبافی
۴	توانایی آماده سازی و انجام مراحل اولیه تولید
۵	توانایی نصب دار زیلو بافی
۶	توانایی چله دوانی زیلو
۷	توانایی نصب چله دوانیده شده بر روی دار
۸	توانایی نقش پرداززی و شلیت کردن
۹	توانایی ملبله بافی و کرباس بافی
۱۰	توانایی بافت زیلو
۱۱	توانایی رفع معایب زیلو (در حین بافت و پس از اتمام بافت)
۱۲	توانایی پایین کشی زیلو
۱۳	توانایی شستشو و خشک کردن زیلو
۱۴	توانایی پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشتی در محیط کارگاه

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
۱۹	۱۰	۹	توانایی شناخت انواع زیلو	۱
			آشنایی با مفهوم زیلو	۱-۱
			آشنایی با تاریخچه زیلوبافی در ایران (مناطق مختلف)	۱-۲
			آشنایی با انواع زیلو از نظر طرح و محل بافت	۱-۳
			- زیلوی کاشان	
			- زیلوی میبد (استان یزد)	
			- زیلوی سایر مناطق	
			آشنایی با انواع زیلو از نظر ابعاد	۱-۴
			آشنایی با سایر زیراندازها و مقایسه آنها با یکدیگر	۱-۵
			- قالی	
			- گلیم	
			- جاجیم و غیره	
			آشنایی با انواع نقشه زیلو	۱-۶
			شناسایی اصول تشخیص انواع زیلو	۱-۷
۱۹	۱۰	۹	توانایی شناخت ابزارهای زیلوبافی	۲
			انواع دار زیلوبافی و اجزاء تشکیل دهنده آنها	۲-۱
			- دار ثابت	
			- دار متحرک	
			آشنایی با قشوم و کاربرد آن	۲-۲
			آشنایی با دار مورد استفاده در مناطق زیلوبافی (یزد و کاشان)	۲-۳
			آشنایی با ابزارهای مورد استفاده در بافت زیلو	۲-۴
			- دفتین (پنجه)	
- ماسوره				

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			<ul style="list-style-type: none"> - سوزن - کارد - سک - تغار - پاتیل - نیم متری - قیچی <p>آشنایی با کاربرد ابزارهای ذکر شده</p> <p>آشنایی با اصول استفاده صحیح از ابزارهای زیلوبافی</p> <p>شناسایی اصول رفع عیب از ابزارهای زیلوبافی</p>	<p>۲-۵</p> <p>۲-۶</p> <p>۲-۷</p>
۱۷	۹	۸	<p>توانایی شناخت مواد اولیه زیلوبافی</p> <p>آشنایی با مواد اولیه مورد نیاز در بافت زیلو</p> <ul style="list-style-type: none"> - آشنایی با پنبه طبیعی (خصوصیات، مناطق تولیدی، اثربخشی و ...) - آشنایی با پنبه مصنوعی (خصوصیات، شناسایی، نحوه تولید، اثربخشی و ...) - آشنایی با تاثیرگذاری استفاده از پنبه طبیعی یا مصنوعی در بافت زیلو <p>آشنایی بامواد و اصول رنگرزی پنبه طبیعی و پنبه مصنوعی با منشأ گیاهی</p> <p>شناسایی اصول انتخاب مواد اولیه مرغوب جهت بافت زیلو</p>	<p>۳</p> <p>۳-۱</p> <p>۳-۲</p> <p>۳-۳</p>
۲۴	۲۰	۴	<p>توانایی آماده سازی و انجام مراحل اولیه تولید</p> <p>آشنایی با دستگاه تونه تاب، دامی و کلاف لاکن</p> <p>شناسایی اصول نخ ریسی</p> <p>شناسایی اصول تونه بافی</p>	<p>۴</p> <p>۴-۱</p> <p>۴-۲</p> <p>۴-۳</p>

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			شناسایی اصول کلاف لا کردن	۴-۴
			شناسایی اصول ماسوره دامی کردن (ماسوره در کردن)	۴-۵
۲۰	۱۵	۵	توانایی نصب دار زیلوبافی ۵-۱ آشنایی با اجزاء دار زیلوبافی - نورد بالا و پایین - اسون - تنگ - دماغه - چاله - شمشه - کلی - کمانه - پشتبند - علم پشتبند - شلیت - چوشلیت - گرت - گرت ساده - گرت مج (نقش) ۵-۲ شناسایی اصول نصب انواع دار زیلوبافی ۵-۳ شناسایی اصول تنظیم زاویه مناسب بین دار و تکیه گاه ۵-۴ شناسایی اصول رفع عیب در نصب دار	

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
۱۶	۱۲	۴	<p>توانایی چله دوانی زیلو</p> <p>۶-۱ آشنایی با اصول چله دوانی و آماده سازی چله در جای وسیع</p> <p>۶-۲ شناسایی اصول تعیین عرض و طول مورد نظر</p> <p>۶-۳ شناسایی اصول کنترل چله و چگونگی جلوگیری از بهم ریختگی</p>	۶
۲۴	۲۰	۴	<p>توانایی نصب چله دوانیده شده بر روی دار</p> <p>۷-۱ آشنایی با نحوه سوار کردن چله بر روی دار زیلو</p> <p>- نحوه بستن چله بر روی ۲ نورد چله و تنظیم فاصله چله ها از یکدیگر</p> <p>- طریقه محکم کردن چله های روی دار</p> <p>- یکنواخت کردن و تنظیم میران کشش چله ها</p> <p>۷-۲ آشنایی با نحوه واریز نمودن چله ها</p> <p>۷-۳ شناسایی اصول رفع عیب از چله ها</p> <p>۷-۴ شناسایی اصول نصب چله دوانیده شده بر روی دار</p>	۷
۲۵	۲۰	۵	<p>توانایی نقش پردازی و شلیت کردن</p> <p>۸-۱ آشنایی با ابزار و نحوه شلیت کردن</p> <p>۸-۲ آشنایی با گرت ها و نحوه شناسایی آنها</p> <p>- گرت ساده</p> <p>- گرت مج (نقش)</p> <p>۸-۳ آشنایی با ابزار شلیت</p> <p>۸-۴ شناسایی اصول شلیت کردن</p> <p>۸-۵ آشنایی با ارتباط گرت ها و شلیت بستن</p> <p>۸-۶ شناسایی اصول بستن گرت ساده</p> <p>۸-۷ شناسایی اصول بستن گرت نقش دار</p>	۸

شماره	شرح	زمان آموزش		
		نظری	عملی	جمع
۸-۸	آشنایی با انواع میج‌ها در نقش پردازی و شلیت گذاری			
۸-۹	آشنایی با شمارش میج‌ها با توجه به نقشه مورد نظر			
۸-۱۰	شناسایی اصول نقش پردازی و شلیت کردن			
۹	توانایی ملیله بافی و کرباس بافی	۴	۱۶	۲۰
۹-۱	آشنایی با ملیله بافی و کاربرد آن			
۹-۲	آشنایی با مفهوم کرباس بافی و کاربرد آن			
۹-۳	شناسایی اصول ملیله بافی			
۹-۴	شناسایی اصول کرباس بافی			
۱۰	توانایی بافت زیلو	۱۰	۶۴	۷۴
۱۰-۱	آشنایی با نحوه پودکشی و پنجه زدن			
۱۰-۲	آشنایی با نحوه اجرای نقوش ساده در بافت زیلو			
۱۰-۳	آشنایی با نحوه اجرای سایر نقوش در بافت زیلو			
۱۰-۴	شناسایی اصول اجرای نقشه و بافت زیلو با نقوش مختلف			
۱۰-۵	شناسایی اصول بافت پنج زیلو با مساحت حداقل یک متر مربع با نقوش مختلف			
۱۱	توانایی رفع عیب از زیلو (در حین بافت یا پس از اتمام بافت)	۶	۲۵	۳۱
۱۱-۱	آشنایی با عیوب زیلو			
۱۱-۲	آشنایی با ابزارهای رفع عیب در زیلو (رفو)			
۱۱-۳	آشنایی با نحوه رفع عیب در بافت زیلو			
	- تصحیح پودکشی یا پودگذاری و رفع ناصافی آنها			
	- پارگی چله‌ها			

زمان آموزش			شرح	شماره
جمع	عملی	نظری		
			- نخ نما شدن - کنترل عرض قالی و نحوه اصلاح جمع شدگی شناسایی اصول رفع عیب از زیلو شناسایی اصول رفع عیب از زیلو پس از جداسازی از دستگاه	۱۱-۴ ۱۱-۵
۴	۳	۱	توانایی پایین کشی زیلو آشنایی با ابزارهای پایین کشی شناسایی اصول پایین کشی زیلو	۱۲ ۱۲-۱ ۱۲-۲
۶	۵	۱	توانایی شستشو و خشک کردن زیلو آشنایی با ابزار و مواد شوینده مناسب آشنایی با نحوه شور زیلو آشنایی با نحوه خشک کردن شناسایی اصول شستشو و خشک کردن زیلو	۱۳ ۱۳-۱ ۱۳-۲ ۱۳-۳ ۱۳-۴
۵	۳	۲	توانایی پیشگیری از حوادث و رعایت نکات بهداشتی و ایمنی در محیط کارگاه آشنایی با خطرات ناشی از ابزار کار آشنایی با شرایط مناسب کار و خطرات احتمالی در شرایط نامناسب - نور - تهویه - فضای کارگاه - پرز الیاف شناسایی اصول صحیح قرارگرفتن پشت دار شناسایی اصول انجام کمکهای اولیه شناسایی اصول آتش نشانی و اطفای حریق شناسایی اصول پیشگیری از حوادث و رعایت نکات ایمنی و بهداشتی	۱۴ ۱۴-۱ ۱۴-۲ ۱۴-۳ ۱۴-۴ ۱۴-۵ ۱۴-۶

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۱	تصویر انواع زیلوهای ایران برای بررسی نقوش آنها		
۲	یک نمونه از زیلوهای مناطق مختلف ایران (خصوصاً یزد - کاشان)		
۳	انواع دار زیلوبافی		
۴	قشوم		
۵	ماسوره		
۶	سوزن		
۷	نیم متری		
۸	دفتین (پنجه) یا (شانه)		
۹	کارد		
۱۰	سک		
۱۱	تغار		
۱۲	پاتیل		
۱۳	قیچی		
۱۴	قلاب		
۱۵	نخ پنبه طبیعی (چله - پود)		
۱۶	انواع نخ پنبه مصنوعی		
۱۷	دستگاه تونه تاب		
۱۸	چرخ دامی		
۱۹	دستگاه کلاف لاکن		
۲۰	میخ بزرگ یا لوله نوک تیز		
۲۱	دستگاه واریز چله (یا نخ و جال)		
۲۲	چو شلیت		
۲۳	نخ تابیده پشتبند		

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

نام شغل: زیلوباف

فهرست استاندارد تجهیزات، ابزار، مواد و وسایل رسانه ای

ردیف	مشخصات فنی	تعداد	شماره
۲۴	علم پشتیبند		
۲۵	مج		
۲۶	نقشه		
۲۷	مواد شوینده		
۲۸	جعبه کمک‌های اولیه		
۲۹	وسایل اطفاء حریق (کپسول آتش نشانی)		
۳۰	تصاویر و فیلم های آموزشی		